

Justitieutskottets betänkande 2022/23:JuU34

Stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda – upphävande

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen beslutar att upphäva tidigare antagna ändringar i offentlighets- och sekretesslagen. Ändringarna, som syftar till att stärka sekretessen i domstol för kontaktuppgifter till enskilda, skulle annars träda i kraft den 1 oktober 2023. Anledningen är att ändringarna, enligt utskottet bedömning, skulle få en mycket begränsad effekt för skyddet av uppgifterna samtidigt som det står klart att ändringarna skulle få stora negativa följder för domstolarnas arbete.

Behandlade förslag

Utskottet lägger på eget initiativ fram förslaget till lagändring.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Upphävande av lagändringar i offentlighets- och sekretesslagen	5
Bakgrund	5
Domstolsverkets begäran om att lagändringarna inte ska genomföras	9
Utskottets ställningstagande	12
<i>Bilaga</i>	
Utskottets lagförslag	13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Upphävande av lagändringar i offentlighets- och sekretesslagen

Riksdagen antar utskottets förslag i bilagan till

1. lag om ändring i lagen (2022:1314) om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
2. lag om ändring i lagen (2023:106) om ändring i lagen (2022:1314) om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
3. lag om ändring i lagen (2023:445) om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Stockholm den 7 september 2023

På justitieutskottets vägnar

Ardalan Shekarabi

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ardalan Shekarabi (S), Louise Meijer (M), Annika Strandhäll (S), Adam Martinen (SD), Petter Löberg (S), Mikael Damsgaard (M), Anna Wallentheim (S), Katja Nyberg (SD), Mattias Vepsä (S), Charlotte Nordström (M), Gudrun Nordborg (V), Torsten Elofsson (KD), Ulrika Liljeberg (C), Pontus Andersson Garpvall (SD), Juno Blom (L) och Ulrika Westerlund (MP).

Redogörelse för ärendet

Den 22 mars 2022 överlämnade regeringen propositionen En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring till riksdagen (prop. 2021/22:186). I propositionen föreslog regeringen ändringar i rättegångsbalken, brottsbalken och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som syftar till att stärka rättsprocessen och öka lagföringen. Lagändringarna föreslogs träda i kraft den 1 juli 2022.

Huvuddelen av förslagen i propositionen behandlades i betänkande 2021/22:JuU35. Under beredningen av ärendet lämnade Domstolsverket in en skrivelse till justitieutskottet (dnr 1987–2021/22). I skrivelsen begärdes att ikraftträdandet av vissa delar av förslaget till ändringar i offentlighets- och sekretesslagen som rör stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda skulle skjutas fram till den 1 april 2023 samt att riksdagen skulle besluta om en särskild övergångsbestämmelse. Mot bakgrund av Domstolsverkets skrivelse beslutade utskottet den 19 maj 2022 att regeringens förslag till ändring i 35 kap. 7 § och förslag till ny bestämmelse i 35 kap. 12 a § offentlighets- och sekretesslagen skulle brytas ut ur ärendet och i stället behandlas i ett särskilt betänkande (prot. 2021/22:29 § 7).

Utskottet behandlade därefter dessa delar av propositionen i betänkande 2021/22:JuU46. Utskottet ställde sig i huvudsak bakom regeringens förslag till ändringar i offentlighets- och sekretesslagen i de delar det avser stärkt sekretess för kontaktuppgifter till enskilda, men föreslog att lagändringarna skulle träda i kraft först den 1 april 2023 samt att det skulle införas en övergångsbestämmelse. Riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag (rskr. 2021/22:454). Regeringen har utfärdat lagen (SFS 2022:1314).

Domstolsverket lämnade därefter in en skrivelse där man begärde att ikraftträdandet av de ovan nämnda ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen skulle skjutas fram till den 1 oktober 2023 (dnr 1400–2022/23). Mot bakgrund av vad som framkom tog utskottet initiativ till att skjuta fram ikraftträdandet från den 1 april 2023 till den 1 oktober 2023 (bet. 2022/23:JuU7). Riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag (rskr. 2022/23:133). Regeringen har utfärdat lagen (SFS 2023:106).

Domstolsverket har nu lämnat in en skrivelse där man begär att de ovan nämnda ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen inte ska träda i kraft. (dnr 2449–2022/23).

Mot bakgrund av vad som framkommit föreslår utskottet en lagändring som innebär att de tidigare beslutade ändringslagarna utgår. Utskottets lagförslag finns i bilagan.

Utskottet har inte inhämtat något yttrande från Lagrådet eftersom det skulle sakna betydelse på grund av frågans beskaffenhet.

Utskottet har inte heller i övrigt begärt in upplysningar eller yttranden eftersom utskottet inte anser att det är behövligt.

Utskottets överväganden

Upphävande av lagändringar i offentlighets- och sekretesslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar utskottets förslag att upphäva tidigare beslutade ändringar i offentlighets- och sekretesslagen.

Bakgrund

Propositionen

I proposition 2021/22:186 En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring föreslår regeringen, i den del som nu är aktuell, att sekretess ska gälla hos en domstol i ett brottmål för en uppgift som rör en enskild, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider men och uppgiften avser

- bostadsadress eller annan jämförbar uppgift som kan lämna upplysningar om var han eller hon bor stadigvarande eller tillfälligt
- telefonnummer, e-postadress eller annan jämförbar uppgift som kan användas för att komma i kontakt med honom eller henne
- personnummer.

Motsvarande sekretess ska enligt förslaget gälla i ett tvistemål om enskilt anspråk med anledning av brott och i ett ärende som rör brott. Sekretessen ska inte gälla för en uppgift som rör den som är tilltalad eller svarande. För en uppgift i en allmän handling ska sekretessen gälla i högst 50 år. Sekretessen ska bestå hos de myndigheter som för över sekretesskyddade kontaktuppgifter till en domstol.

Av propositionen framgår att Domstolsverket önskade att bestämmelserna skulle träda i kraft efter driftsättningen av projektet Digitalisering av brottmålsprocessen, för att nödvändiga anpassningar av verksamhetsstöden skulle kunna genomföras i tid. Regeringen framhöll att lagändringarna med hänsyn till det angelägna syftet att stärka rättsprocessen och öka lagföringen borde träda i kraft så snart som möjligt. För att de myndigheter som påverkas av förslagen skulle få en rimlig förberedelse tid borde lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022. Detta gällde även med beaktande av vad Domstolsverket anförde. Enligt regeringen behövdes det inte några övergångsbestämmelser.

Vidare framgår det att Domstolsverket bedömer att förslagen har en påtaglig påverkan på utvecklingen av verksamhetsstöden för Sveriges Domstolar och att de ökade kostnaderna inte kan anses rymmas inom befintliga medel för utveckling av dessa. Regeringen anför att förslagen om

nya sekretessbestämmelser bl.a. kommer att innebära sekretess för ett relativt stort antal uppgifter hos domstolarna och Åklagarmyndigheten som i nuläget är offentliga. För att kunna hantera detta kommer det att krävas nya rutiner och strukturer för att hantera sådana uppgifter, t.ex. genom utveckling av nya it-stöd. Det kan förväntas att den föreslagna ordningen kommer att ta vissa resurser i anspråk hos domstolarna, Åklagarmyndigheten och Domstolsverket, vilket leder till ökade kostnader för dessa myndigheter. Förslagen kommer vidare att medföra vissa ökade kostnader för Kronofogdemyndigheten för hantering av domar om skadestånd till målsägande. Det är enligt regeringen inte möjligt att närmare uppskatta hur stora dessa utgifter blir, men de förväntas inte vara större än att de ryms inom ramen för myndigheternas beslutade anslag.

Domstolsverkets första begäran om senare ikraftträdande m.m.

Under ärendets beredning i utskottet lämnade Domstolsverket, som framgår ovan, in en skrivelse till justitieutskottet och begärde att regeringens förslag till ändring i 35 kap. 7 § och förslag till ny bestämmelse i 35 kap. 12 a § offentlighets- och sekretesslagen skulle träda i kraft tidigast den 1 april 2023. Vidare begärde man att det ska införas en övergångsbestämmelse som innebär att bestämmelsen om stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda i 12 a § begränsas till att omfatta enbart de mål och ärenden som kommer in till domstolarna efter ikraftträdandet.

Som skäl för sin begäran anförde Domstolsverket sammanfattningsvis följande:

Förslaget har mycket stor påverkan på tingsrätternas och hovrätternas verksamhet. De behov av ändringar i mål- och ärendehanteringssystemen som ändringarna ger upphov till kräver en mycket omfattande it-utveckling och går rent praktiskt inte att genomföra till den 1 juli 2022. Ett senarelagt ikraftträdande skulle ge Domstolsverket möjlighet att anpassa systemen och domstolarna möjlighet att förbereda sig och ta fram rutiner och riktlinjer för hanteringen.

Vidare anser myndigheten att det finns stora verksamhetsmässiga utmaningar med att låta sekretessbestämmelsen gälla redan pågående och sedan tidigare avslutade mål. Till detta kommer att vissa delar av skyddsintresset – att bidra till tryggheten under processen och att minska risken för otillbörlig påverkan – rimligen är väsentligt mindre efter att målets handläggning har avslutats. Vid en avvägning mellan den verksamhetspåverkan som bestämmelsen får på pågående och äldre mål och ärenden, ställt mot att den enskilde med största sannolikhet inte drabbas av något ytterligare men vid ett utlämnande, framstår det som proportionerligt att begränsa bestämmelsen till att gälla endast nya mål och ärenden. Sammantaget talar därför starka skäl för att införa en övergångsbestämmelse med innebörden att de föreslagna sekretessbestämmelserna endast omfattar mål som kommer in till domstolarna efter ikraftträdandet.

Stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda (bet. 2021/22:JuU46)

Som framgår ovan behandlade utskottet den föreslagna lagändringen om stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda i ett särskilt betänkande (bet. 2021/22:JuU46).

Utskottet konstaterade inledningsvis att det inte hade framställts några invändningar i sig mot regeringens förslag om stärkt sekretess för kontaktuppgifter till enskilda och föreslog att riksdagen skulle anta detta.

Eftersom syftet med förslaget är att öka tryggheten och minska risken för otillbörlig påverkan, vilket kan antas medföra att fler personer väljer att samarbeta med de rättsvårdande myndigheterna och vågar vittna om brott, ansåg utskottet att det var angeläget att lagändringarna träder i kraft så snart som möjligt. Samtidigt konstaterade utskottet att förslaget har en mycket stor påverkan på tingsrätternas och hovrätternas verksamhet och att det enligt Domstolsverket var i praktiken omöjligt att hinna genomföra de förändringar av domstolarnas verksamhetsstöd som krävs för att domstolarna skulle kunna hantera de nu aktuella lagändringarna till det föreslagna ikraftträdandet den 1 juli 2022. Ett senarelagt ikraftträdande till den 1 april 2023 skulle däremot enligt Domstolsverket ge myndigheten möjlighet att anpassa mål- och ärendehanteringssystemen och domstolarna möjlighet att förbereda sig och ta fram rutiner och riktlinjer för hanteringen. Mot denna bakgrund föreslog utskottet att lagändringarna, i enlighet med Domstolsverkets begäran, i stället skulle träda i kraft den 1 april 2023.

Utskottet föreslog också att det skulle införas en övergångsbestämmelse som innebär att bestämmelsen om stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda begränsas till att endast gälla de mål och ärenden som inleds efter ikraftträdandet.

Slutligen konstaterade utskottet att de föreslagna ändringarna kommer att vara mycket resurskrävande, inte minst för tingsrätterna där ett mycket stort antal handlingar i varierande grad kommer att omfattas av sekretess. Därför framstod regeringens bedömning att de ökade kostnaderna kommer att kunna rymmas inom ramen för myndigheternas beslutade anslag enligt utskottet inte som realistisk. Utskottet föreslog därför ett tillkännagivande om att regeringen skulle återkomma med en utförlig bedömning av hur stora de ökade kostnaderna förväntas bli med anledning av de föreslagna ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2021/22:454).

Domstolsverkets andra begäran om senare ikraftträdande

Den 24 januari 2023 lämnade Domstolsverket in en skrivelse där man begär att ikraftträdandet av de ovannämnda ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen om stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda skjuts fram till den 1 oktober 2023 (dnr 1400-2022/23).

Sammanfattningsvis anförs följande skäl till att ikraftträdandet behöver senareläggas:

Domstolsverket har konstaterat att det krävs ny lagstiftning i form av en sekretessbestämmelse som skyddar den enskildes kontaktuppgifter hos myndigheten vid utbetalning av ersättningar för inställelse till målsägande och vittnen. Man har efter inledande kontakter med Justitiedepartementet också börjat arbeta med att ta fram ett sådant förslag. Detta behöver dock färdigställas och sedan lämnas in till Justitiedepartementet. Därefter ska promemorian beredas på sedvanligt sätt innan riksdagen kan fatta beslut. Det är inte möjligt att hinna klart detta arbete till den 1 april 2023, konstaterade Domstolsverket.

Dessutom har det visat sig att ombyggnaden av domstolarnas verksamhetsstöd (Vera, Diba och Kim) är mer omfattande och komplicerad än vad som förutsågs när den inledande analysen gjordes i maj 2022 (i samband med tidigare begäran om senareläggning av ikraftträdandet). För att undanträngningseffekten på annan nödvändig it-utveckling under 2023 ska bli så liten som möjligt och trots att i princip all utvecklingskapacitet på Domstolsverket tas i anspråk under våren kan den utveckling av systemen som ändringarna ger upphov till inte genomföras i sin helhet till den 1 april 2023, framhöll myndigheten.

De ekonomiska konsekvenserna av bestämmelsens införande är ännu inte beräknade för Sveriges Domstolar. Det står dock redan nu klart, även efter samverkan med de brottsbekämpande myndigheterna, att den nya lagstiftningen i inte obetydlig omfattning kommer att påverka verksamheten vid framför allt domstolarna men även vid Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket.

Ett betydande merarbete bedöms också uppstå för domstolarna och de övriga myndigheterna om verksamhetsstöd och arbetsrutiner inte hinner anpassas i tid innan lagstiftningen träder i kraft.

Mot denna bakgrund anser Domstolsverket att det vid en avvägning mellan intresset av att undvika att den ordinarie verksamheten påverkas alltför negativt och intresset av att lagstiftningen träder i kraft vid den bestämda tidpunkten framstår som att skälen för att senarelägga ikraftträdandet väger tyngst.

Stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda – ikraftträdande (bet. 2022/23:JuU7)

Mot bakgrund av vad som framkommit och med stöd av sin initiativrätt enligt 9 kap. 16 § riksdagsordningen föreslog utskottet att riksdagen skulle besluta att skjuta fram ikraftträdandet av bestämmelserna om stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda från den 1 april 2023 till den 1 oktober 2023.

Enligt utskottet är syftet med förslaget om stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda att öka tryggheten och minska risken för otillbörlig påverkan, vilket kan antas medföra att fler personer väljer att

samarbeta med de rättsvårdande myndigheterna och vågar vittna om brott. Det är därför angeläget att lagändringarna träder i kraft så snart som möjligt. Samtidigt har förslaget en mycket stor påverkan på domstolarnas verksamhet, och utskottet konstaterade att det enligt Domstolsverket var i praktiken omöjligt att hinna genomföra de förändringar i domstolarnas verksamhetsstöd som krävs för att domstolarna skulle kunna hantera de nu aktuella lagändringarna till den 1 april 2023. Till detta kom att det behövdes tas fram en sekretessbestämmelse som skyddar den enskildes kontaktuppgifter hos Domstolsverket vid utbetalning av ersättningar för inställelse till målsägande och vittnen. Enligt de besked som Domstolsverket då hade lämnat skulle ett senarelagd ikraftträdande till den 1 oktober 2023 ge myndigheten möjlighet att anpassa mål- och ärendehanteringssystemen och tid att ta fram den sekretesslagstiftning som krävs. Enligt utskottet skulle det ha det varit bra om Domstolsverket hade gjort en noggrannare analys tidigare och därmed kunnat framföra dessa invändningar åtminstone i samband med myndighetens första begäran om ett framskjutet ikraftträdande. I den uppkomna situationen saknades det enligt utskottet dock anledning att ifrågasätta myndighetens bedömning att det var nödvändigt att skjuta fram ikraftträdandet för att lagstiftningen skulle kunna tillämpas. Utskottet föreslog därför att lagändringarna i stället för den 1 april 2023 skulle träda i kraft den 1 oktober 2023. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2022/23:133).

Redovisning av åtgärder med anledning av tillkännagivande

Som framgått ovan har riksdagen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om en bedömning av kostnaderna med anledning av ändringar i offentlighets- och sekretesslagen (bet. 2021/22:JuU46 s. 9).

I regeringens skrivelse med redovisning av vilka åtgärder regeringen vidtog under 2022 med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen anför att regeringen den 25 augusti 2022 beslutade att ge Domstolsverket i uppdrag att redovisa Sveriges Domstolars kostnader med anledning av ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen. Uppdraget skulle redovisas den 1 mars 2023. Punkten är inte slutbehandlad.

Domstolsverkets begäran om att lagändringarna inte ska genomföras

Den 26 juni 2023 lämnade Domstolsverket in en skrivelse där man begär att de ovan nämnda ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen om stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda inte ska träda i kraft (dnr 2449-2022/23). Sammanfattningsvis anför Domstolsverket följande skäl till att ikraftträdandet behöver senareläggas.

Betydande ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna av de nya bestämmelserna om stärkt sekretess i domstol blir omfattande. Även om beräkningarna är osäkra står det dock redan nu klart att det handlar om betydande tillkommande resursbehov, som uppskattningsvis uppgår till 160 miljoner kronor årligen vilket inbegriper ca 70 nya domartjänster och 140 andra domstolsanställda.

Den nya bestämmelsen om sekretess i domstol för personnummer och kontaktuppgifter till enskilda och deras anhöriga innebär att en stor mängd uppgifter som nu är offentliga i allmän domstol, som utgångspunkt, ska skyddas av sekretess. Domstolsverket har, efter genomgång av ett antal brottmål, kunnat konstatera att sekretessreglerade uppgifter idag förekommer i ungefär fem procent av målen. Det är svårt att uppskatta hur många mål som kommer att beröras av den nya lagstiftningen. Men det är klart att volymen av sekretessfrågor kommer att öka markant eftersom den typ av uppgifter som lagstiftningen avser att skydda förekommer i alla typer av mål och eftersom förundersökningar normalt lämnas ut i nästan alla brottmål, dvs. i mycket stor omfattning. Eftersom lagstiftningen inte omfattar endast personer som ska höras i domstolen utan även andra enskilda som förekommer i brottsutredningar, går det som utgångspunkt inte att undanta några förundersökningsprotokoll från sekretessprövning.

Domstolsverket har gjort övergripande bedömningar av vad regleringen kommer att innebära för Sveriges Domstolars resursbehov. Osäkerhetsfaktorer är överlag stora vilket innebär att de faktiska kostnaderna kan bli såväl lägre som högre än beräkningarna. Även om siffrorna därför ska tolkas med försiktighet så bedömer Domstolsverket att kostnaderna och kompetensförsörjningsbehoven blir betydande. Det uppskattade tillkommande resursbehovet för de allmänna domstolarna uppgår till knappt 70 domare (rådmän, hovrättsråd, assessorer och fiskaler) och 140 övriga domstolsanställda (domstolshandläggare, beredningsjurister och notarier). De samlade kostnaderna bedöms landa på ca 160 miljoner kronor årligen.

Som exempel kan nämnas att enbart sekretessprövningen av förundersökningsprotokoll vid begäran om utlämnande sannolikt kommer att kräva ca 300 000 arbetstimmar årligen, motsvarande 150 årsarbetskrafter, vilket kommer att kosta ca 128 miljoner kronor årligen. Därtill kommer ökade resursbehov för övrig handläggning av utlämnanden av allmänna handlingar och hantering av sekretessen i samband med mål- och ärendehandläggning.

Risk för längre handläggningstider

Resursbehovet kommer inte att kunna tillgodoses till den 1 oktober 2023. Även om pengar skulle tillföras domstolarna skulle det inte vara möjligt att rekrytera den stora mängd domare, handläggare, beredningsjurister och notarier som skulle behövas för att möta det ökade antalet sekretessprövningar. Det innebär att arbetsbelastningen på tingsrätter och hovrätter kommer att öka

och det finns en risk att tillkommande sekretessprövningar, vilka ska hanteras skyndsamt, kommer att tränga undan kärnverksamheten, dvs. att avgöra mål och ärenden. Lagstiftningen kommer vidare att negativt påverka möjligheterna till insyn i domstolarnas verksamhet eftersom utlämnande av allmänna handlingar, framförallt förundersökningsprotokoll, kommer att ta längre tid. Det innebär att tingsrätterna och hovrätterna står inför mycket stora utmaningar att kunna hantera utlämnandena med den skyndsamhet som förutsätts.

Med en förväntad resursbrist framstår det dessutom som omöjligt att både upprätthålla skyndsamhetskravet när det gäller utlämnande och att avgöra mål och ärenden inom rimlig tid. Det finns därför en påtaglig risk att lagstiftningen kommer att leda både till ökade målbalanser, särskilt i fråga om mål och ärenden som inte hanteras med förtur, och till att domstolarna, för att klara kärnverksamheten, inte kommer att kunna hantera utlämnanden med den skyndsamhet som förutsätts.

Lagstiftningen bedöms i linje med detta också få stor påverkan på allmänhetens, särskilt massmediernas, möjligheter att få insyn i domstolarnas verksamhet eftersom det finns en överhängande risk att domstolarna inte kommer att kunna hantera förfrågningar om utlämnanden av allmänna handlingar skyndsamt.

Ett illusoriskt skydd

Den kommande regleringen ska säkerställa att uppgifter om enskilda som deltar i en rättsprocess om brott ska skyddas. Syftet med bestämmelsen är att fler personer ska välja att samarbeta med de rättsvårdande myndigheterna och våga vittna om brott. Förhoppningen är att lagstiftningen ska bidra till att fler enskilda brott utreds och att fler personer lagförs för brott.

Vid en närmare analys av lagstiftningen framstår den emellertid som i princip verkningslös eftersom de uppgifter som ska skyddas inte är skyddade i något annat sammanhang än just i brottmål. Eftersom namnet på den enskilde även fortsättningsvis kommer att vara offentligt krävs mycket små insatser, exempelvis via en enkel sökning på internet, att få fram de kontaktuppgifter som lagstiftningen ska skydda. Det blir därmed en skenbar trygghet som utlovas de enskilda och det finns all anledning att ifrågasätta att lagstiftningen kommer att uppnå sitt syfte.

Nackdelarna överväger inte fördelarna

Vid en avvägning mellan de kostnader och negativa konsekvenser som bestämmelserna medför, ställt mot att det är mycket tveksamt om den nya regleringen innebär något reellt skydd för den enskilde, framstår det som att skälen mot att låta regleringen träda i kraft väger betydligt tyngre än skälen för att låta den träda i kraft.

Utskottets ställningstagande

Syftet med den tidigare antagna lagstiftningen om stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda är att öka tryggheten och minska risken för otillbörlig påverkan, vilket kan antas medföra att fler personer väljer att samarbeta med de rättsvårdande myndigheterna och vågar vittna om brott. Detta är en viktig del i arbetet mot brottslighet, inte minst när det gäller den grova organiserade brottsligheten.

Det kan dock ifrågasättas i vilken utsträckning den nya regleringen i praktiken leder till ett stärkt skydd. Som Domstolsverket anför är de uppgifter som ska skyddas inte skyddade i något annat sammanhang än just i brottmål. Eftersom namnet på den enskilde även fortsättningsvis kommer att vara offentligt krävs mycket små insatser för att få fram de kontaktuppgifter som lagstiftningen ska skydda. Det mesta talar därför för att de nya bestämmelserna får en mycket begränsad effekt.

Samtidigt står det klart att den föreslagna ordningen skulle få stora följder för domstolarnas arbete. Enligt utskottet saknas det därvid anledning att ifrågasätta de uppgifter som Domstolsverket lämnar när det gäller t.ex. resursbehov och följder för verksamheten.

Som utskottet tidigare påpekat skulle det ha varit bra om Domstolsverket hade gjort en sådan noggrannare analys tidigare och därmed kunnat framföra dessa invändningar i lagstiftningsärendet. Eftersom utskottet delar bedömningen att skälen mot att låta regleringen träda i kraft väger betydligt tyngre än skälen för att låta den träda i kraft framstår det dock i det här skedet som lämpligast att upphäva de tidigare antagna lagändringarna. Med stöd av sin initiativrätt enligt 9 kap. 16 § riksdagsordningen föreslår utskottet därför att riksdagen beslutar att upphäva de tidigare antagna lagändringarna. De kommer således inte att träda i kraft den 1 oktober 2023.

Detta innebär även att det saknas anledning att fortsätta beredningen av det tillkännagivande som nämnts ovan om kostnaderna för den reform som nu föreslås inte träda i kraft. Utskottet utgår därför från att regeringen kommer att se tillkännagivandet som slutbehandlat.

BILAGA

Utskottets lagförslag

1. Förslag till lag om ändring i lagen (2022:1314) om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att lagen (2022:1314) om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska utgå.

2. Förslag till lag om ändring i lagen (2023:106) om ändring i lagen (2022:1314) om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att lagen (2023:106) om ändring i lagen (2022:1314) om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska utgå.

3. Förslag till lag om ändring i lagen (2023:445) om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att lagen (2023:445) om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska utgå.